



EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

16. 1. 2012

B7-0006/2012

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B7-0021/2012, B-0675/2011 a B7-0676/2011

v souladu s čl. 115 odst. 5 jednacího řádu

o nerovnováze v potravinovém distribučním řetězci (2011/2904(RSP))

Maria do Céu Patrão Neves, Albert Deß, Esther Herranz García
za skupinu PPE

Usnesení Evropského parlamentu o nerovnováze v potravinovém distribučním řetězci (2011/2904(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2010 „o budoucnosti společné zemědělské politiky po roce 2013“¹, své usnesení ze dne 18. ledna 2011 „o uznání zemědělství jako strategického odvětví v souvislosti se zajišťováním potravin“² a své usnesení ze dne 23. června 2011 „o společné zemědělské politice do roku 2020: Řešení problémů v oblasti potravin a přírodních zdrojů a územní problematiky“³,
 - s ohledem na sdělení Komise nazvané „Lepší fungování potravinového řetězce v Evropě“ (COM (2009) 0591) a na různé pracovní dokumenty, které jsou k tomuto sdělení připojeny, a také na usnesení ze dne 7. září 2010 „o spravedlivých příjmech zemědělců: lepší fungování potravinového řetězce v Evropě“⁴,
 - s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 30. července 2010, kterým se zřizuje fórum na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového řetězce (2010/C 210/03),
 - s ohledem na závěrečná doporučení skupiny na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost zemědělsko-potravinářského průmyslu ze dne 17. března 2009 a na závěry Rady ze dne 29. března 2010 o lepším fungování potravinového řetězce v Evropě,
 - s ohledem na své prohlášení ze dne 19. února 2008 „o šetření a nápravě zneužívání síly, kterého se mohou dopouštět velké supermarkety působící v Evropské unii“⁵ a na své usnesení ze dne 26. března 2009 „o cenách potravin v Evropě“⁶,
 - s ohledem na čl. 115 odst. 5 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že sdělení Komise o lepším fungování potravinového řetězce (COM (2009) 0591) poukázalo na závažnou nerovnováhu v potravinovém distribučním řetězci, jejíž součástí je: zneužívání dominantní kupní síly, nekorektní smluvní podmínky, pozdní platby, jednostranné změny smluv, omezený přístup na trh, nedostatek informací o stanovování cen, nerovnoměrné rozdělování ziskových marží v rámci potravinového řetězce a řada problémů souvisejících se zvýšenou koncentrací v maloobchodu;
- B. vzhledem k tomu, že úroveň koncentrace velkých maloobchodů v Evropské unii má negativní dopad na producenty a ostatní dodavatele, protože vede ke zvyšující se nerovnováze sil mezi smluvními stranami; vzhledem k tomu, že zemědělství producenti a

¹ přijaté texty, P7_TA(2010)0286.

² přijaté texty, P7_TA(2011)0006.

³ přijaté texty, P7_TA(2011)0297.

⁴ přijaté texty, P7_TA(2010)0302.

⁵ přijaté texty, P6_TA(2008)0054.

⁶ přijaté texty, P6_TA(2009)0191.

zemědělský průmysl postupně ztrácí vůči moci těchto velkých skupin vyjednávací sílu, pokud jde o stanovování cenové úrovně v celém hodnotovém řetězci – od prvovýroby přes zpracování až ke konečnému spotřebiteli;

- C. vzhledem k tomu, že nárůst výrobních nákladů a nemožnost získat tyto náklady v rámci potravinového řetězce zpět, může brzy ohrozit existenci zemědělských podniků, a oslabit tak produktivní potenciál členských států a zhoršit problém obchodních bilancí, úrovní dovozu, volatility a závislosti na vnějších trzích;
 - D. vzhledem k tomu, že orgány pro ochranu hospodářské soutěže v několika členských státech zjistily, že nerovnováhu v potravinovém řetězci způsobují zejména tyto čtyři klíčové faktory: jednostranné vynucování smluvních podmínek, praxe snižování cen, sankce a platební podmínky;
 - E. vzhledem k tomu, že tyto praktiky mají negativní dopad i na spotřebitele, protože nízké ceny vyplácené producentům a ostatním dodavatelům nevedou k nižším cenám pro spotřebitele a velké maloobchody navíc využívají alternativní produkty ze třetích zemí, které jsou levnější než místní výrobky, což má za následek, že spotřebitelé kupují výrobky nižších standardů, zejména v oblasti kvality, bezpečnosti potravin, dodržování pracovních norem, respektování životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat, než jaké jsou vyžadovány od producentů z EU;
1. zdůrazňuje, že problém nerovnováhy v potravinovém distribučním řetězci má jasný celoevropský rozměr, který vzhledem ke strategickému významu zemědělsko-potravinářského řetězce v Evropské unii vyžaduje specifické evropské řešení; připomíná, že potravinový řetězec, zemědělství, zemědělsko-potravinářský průmysl a distribuce představují 7 % všech pracovních míst v EU a produkují 1400 miliard EUR ročně, což je více než jakékoli jiné výrobní odvětví v EU;
 2. vyzývá Komisi, aby navrhla přísné právní předpisy Společenství – aniž by narušila řádné fungování trhů –, jež zajistí spravedlivější vztahy mezi producenty, dodavateli a distributory potravin a řádné provádění platných pravidel, mimo jiné i proto, že nejnovější údaje Eurostatu o příjmech v zemědělství ukazují, že od roku 2009 došlo na úrovni EU k poklesu zemědělských příjmů o 11,6 %;
 3. upozorňuje na probíhající činnost fóra na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového řetězce a jeho čtyři odborné platformy; lituje, že Evropský parlament není do činnosti fóra formálně zapojen, a vyzývá, aby se tato otázka naléhavě vyřešila a Parlament se mohl do fóra plně zapojit;
 4. trvá na tom, že členské státy by se měly aktivně podílet na vytvoření konzultačního fóra, v němž by byli řádně zastoupeni všichni účastníci potravinového řetězce a které by podporovalo dialog a stanovilo obecné zásady s cílem dosáhnout spravedlivějších a vyváženějších vztahů; připomíná, že takovéto oficiální konzultace přispívají k ochraně producentů a dodavatelů a předcházejí riziku odvetných opatření ze strany odvětví distribuce potravin;
 5. trvá na tom, že je nejprve třeba se shodnout na jasné, striktní a objektivní definici nekalých a nekorektních praktik, včetně užších definic konceptů a jejich jasnějšího

vymezení, aby bylo možné zavést specifické předpisy, dohled a objektivní sankce;

6. navrhuje následující nevyčerpávající seznam praktik, které vzbuzují mezi producenty obavy v souvislosti s fungováním potravinového řetězce:

I) přístup k maloobchodům:

- i) platba předem za zahájení jednání
- ii) zaváděcí poplatky
- iii) vstupní poplatky
- iv) zpoplatňování místa v regálech
- v) vnucování propagace
- vi) zpožděné platby
- vii) stanovování cen
- viii) doložka nejvyšších výhod pro klienty

II) nekorektní smluvní podmínky nebo jednostranné změny smluvních podmínek:

- i) jednostranné a zpětné změny smluvních podmínek
- ii) jednostranné porušení smlouvy
- iii) doložka o exkluzivitě / poplatky za exkluzivitu
- iv) vynucování „ násilného“ příspěvku pro soukromé značky
- v) vnucování standardních modelových smluv
- vi) odvetné praktiky
- vii) nepsané smluvní dohody
- viii) vrácení marže
- ix) nadměrné slevy
- x) zpožděné platby
- xi) vynucování plateb za zpracování / odstranění odpadu
- xii) skupinové nákupy / společné vyjednávání
- xiii) obrácené dražby
- xiv) nerealistické dodací podmínky
- xv) vynucování používání (konkrétního) dodavatele obalů nebo obalového materiálu
- xvi) vynucování využívání (konkrétního) logistického centra nebo operátora
- xvii) platby k pokrytí (předem nesjednané) propagace
- xviii) nadměrné objednávky produktu určeného k propagaci
- xix) platby za nedosažení určité úrovně prodeje
- xx) vynucování dodatečných slev od dodavatelů za prodej nad určitou úroveň
- xxi) jednostranné stahování zboží z regálů
- xxii) vynucování bezpodmínečného vrácení (neprodaného) zboží
- xxiii) vymáhání nákladů od dodavatelů v souvislosti se ztrátou nebo krádeží zboží
- xxiv) vymáhání přehnaných nákladů od dodavatelů v souvislosti se stížnostmi zákazníků

7. vyzývá ke zřízení rámce, který by tyto postupy účinně kontroloval prostřednictvím administrativních nebo soudních prostředků, systému hodnocení a monitorování provozovaného členskými státy a koordinovaného Evropskou komisí, a k současnému

zavedení odrazujících sankcí, jež by byly účinně a včas uplatňovány;

8. vyzývá – vzhledem ke smluvním podmínkám a nekalým obchodním praktikám – k posílení prostředků, jež zajistí dodržování lhůt splatnosti, a případně k vytvoření nových nástrojů, které dobu mezi dodáním zboží a obdržením platby zkrátí na minimum; v této souvislosti zdůrazňuje, že je naléhavě třeba nalézt řešení nepřijatelných problémů, jimž čelí výrobci produktů, které podléhají zkáze a mají krátkou životnost, protože tyto výrobky se v supermarketech rychle prodají, avšak producenti obdrží platbu až o několik měsíců později, což jim způsobuje velké problémy s peněžním tokem;
9. bere na vědomí opatření uvedená v předběžných návrzích Komise na reformu SZP, jejichž cílem je posílit postavení zemědělců v potravinářském řetězci prostřednictvím podpory producentů organizací a meziodvětvových organizací i prosazování krátkých řetězců mezi producenty a spotřebiteli, jako jsou trhy s místními produkty; domnívá se, že silnější postavení zemědělců jim pomůže získat spravedlivější podíl z přidané hodnoty;
10. zdůrazňuje, že dovoz výrobků, jež je možné získat na místě, z jiných regionů a zemí někdy představuje donucovací prostředek, a žádá, aby byla přijata opatření, jež zabrání takovému „odvetnému“ dovozu, který v krátkodobém výhledu vede k oslabování vnitrostátních, regionálních a místních zemědělských dodavatelů, protože se jedná o menší subjekty, které nemohou přežít v divoké fluktuaci nákupních vzorců;
11. vyzývá – v souvislosti s vlastními značkami maloobchodů – k zavedení nástrojů a nových předpisů, které zajistí, že produkty, které se mají prodávat pod vlastní značkou maloobchodů, jim budou smět dodávat pouze oddělené právní subjekty, i když dodavatelský subjekt patří do stejné obchodní skupiny; domnívá se, že maloobchody by neměly mít možnost těžit ze situace, kdy mohou být zároveň zákazníkem i konkurentem svých dodavatelů;
12. trvá na tom, že by maloobchody měly vedle svých vlastních značek do regálů umísťovat také nezávislé značky, aby měli spotřebitelé co nejširší výběr, a odmítá nekorektní marketingové praktiky, které v rámci obchodu upřednostňují vlastní značky před těmi nezávislými; vyzývá k větší transparentnosti a spravedlnosti při stanovování cen vlastních i nezávislých značek; trvá na tom, že musí existovat pravidla, která zabrání parazitujícímu napodobování nezávislých značek velkými maloobchody při vytváření vlastních značek;
13. vyzývá ke změně stávajících právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže tak, aby více zohledňovaly škodlivé dopady vertikální koncentrace celého potravinového řetězce namísto toho, aby se úzce zaměřovaly pouze na relativní postavení jednotlivých společností na trhu;
14. vyzývá k realizaci pilotního projektu týkajícího se zřízení Evropského střediska pro monitorování cen zemědělských produktů a marží, který s ohledem na výkyvy cen v posledních letech představuje důležitý nástroj ke zvýšení transparentnosti v potravinovém řetězci;
15. vyzývá Komisi, aby lépe koordinovala činnost svých jednotlivých oddělení tak, aby byla schopna hrát účinnější úlohu při sledování cen v potravinovém řetězci a monitorování maloobchodní dynamiky a příslušných tržních podílů v rámci EU; vyzývá k vytvoření

nezávislého ombudsmana pro obchodování s potravinami, který by byl v kontaktu s příslušnými orgány v oblasti obchodu a hospodářské soutěže a s ombudsmany pro obchodování s potravinami v jednotlivých členských státech a koordinoval by sdílení informací; dále se domnívá, že evropský ombudsman a jednotliví vnitrostátní ombudsmani by měli mít za úkol zajišťovat soulad s příslušnými platnými právními předpisy a navrhnout včasné a přiměřené sankce;

16. trvá na systému sankcí, které se uplatní v případě zneužití – tyto sankce musí být úměrné finanční a obchodní újmě způsobené subjektům potravinového řetězce a je třeba je ukládat dostatečně rychle, aby se zajistilo, že budou mít vysoce odrazující účinek;
17. domnívá se, že řešení nerovnováhy v potravinovém distribučním řetězci spočívá v novém rámci, který bude kombinovat regulaci, změny právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže a horizontálnější právní předpisy se stávajícími i novými dobrovolnými samoregulačními dohodami; trvá na tom, že členské státy by měly prosazovat rozvoj osvědčených postupů a/nebo kodexů chování ve spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, včetně producentů, zástupců průmyslu, dodavatelů, maloobchodů a zástupců spotřebitelů, a co nejlépe využít stávajících vazeb;
18. domnívá se, že je třeba se přednostně zaměřit na informační kampaň v rámci celé EU informující zemědělníky o jejich smluvních právech i o nejčastějších nelegálních, nekorektních a nekalých obchodních praktikách;
19. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.